

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT

mag. Jana Vidic

Ministrstvo za naravne vire in prostor

Strokovno usposabljanje za naravovarstvene in
prostovoljne nadzornike 2025 (22. in 23. 9. 2025)

PREDMETI VARSTVA NARAVE

NARAVA

NARAVNE VREDNOTE

deli narave,
ki izkazujejo posebne
vrednostne lastnosti

SESTAVINE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

rastlinske in živalske vrste
genski material
ekosistemi

KRAJINA

- površinska geomorfološka nv
- podzemeljska geomorfološka nv - JAME
- geološka nv
- hidrološka nv
- ekosistemska nv
- botanična, zoološka nv
- drevesna nv
- oblikovana nv
- krajinska nv
- mineral, fosil

- osebek
- populacija/e
- genski material
- habitat
- habitatni tip
- EKOLOŠKO POMEMBNO OBMOČJE
- OBMOČJE NATURA 2000
- deli krajine, pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti

} vrsta

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT IN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

- POSEGI, DEJAVNOSTI, RAVNANJA ČLOVEKA
- NARAVNI POJAVI IN PROCESI

VPLIV

varstvene usmeritve

USMERJANJE
OMEJEVANJE
SPODBUJANJE

varstveni režimi

razvojne usmeritve

UKREPI
VARSTVA
▪ neposredni
▪ posredni
▪ drugi

SPREMLJANJE
STANJA OHRANJENOSTI
NARAVE

aktivno oblikovanje
sprejemljivega odnosa
ljudi /KOMUNIKACIJA/

predmeti varstva:

NARAVNE VREDNOTE
– deli narave, ki imajo
vrednostne lastnosti

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST
– rastlinske in živalske vrste
– genski material
– ekosistemi

NARAVNE VREDNOTE

deli narave s posebnimi vrednostnimi lastnostmi
obsegajo vso naravno dediščino

Prepoznavajo se v postopku **vrednotenja narave** ob upoštevanju

MERIL VREDNOTENJA:

- izjemnost
- tipičnost
- kompleksna povezanost
- ohranjenost
- redkost
- ekosistemska pomembnost
- znanstveno-raziskovalna pomembnost
- pričevalna pomembnost

ZVRSTI NARAVNIH VREDNOT

- deli zemeljske skorje, v njeni notranjosti in na njenem površju → površinska geomorfološka, podzemeljska geomorfološka ali geološka zvrst
 - tekoče ali stoječe vode → hidrološka zvrst
 - ekosistemi → ekosistemska zvrst
 - habitati rastlin in živali prostoživečih vrst → botanična ali zoološka zvrst
 - drevesa ali skupine dreves → drevesna zvrst
 - deli, ki so umetno oblikovani iz snovnih delov žive narave → zvrst oblikovane naravne vrednote
 - deli krajine → zvrst krajinske vrednote
- mineral, fosil

POVRŠINSKA GEOMORFOLOŠKA NARAVNA VREDNOTA

PODZEMNA GEOMORFOLOŠKA NARAVNA VREDNOTA

GEOLOŠKA NARAVNA VREDNOTA

HIDROLOŠKA NARAVNA VREDNOTA

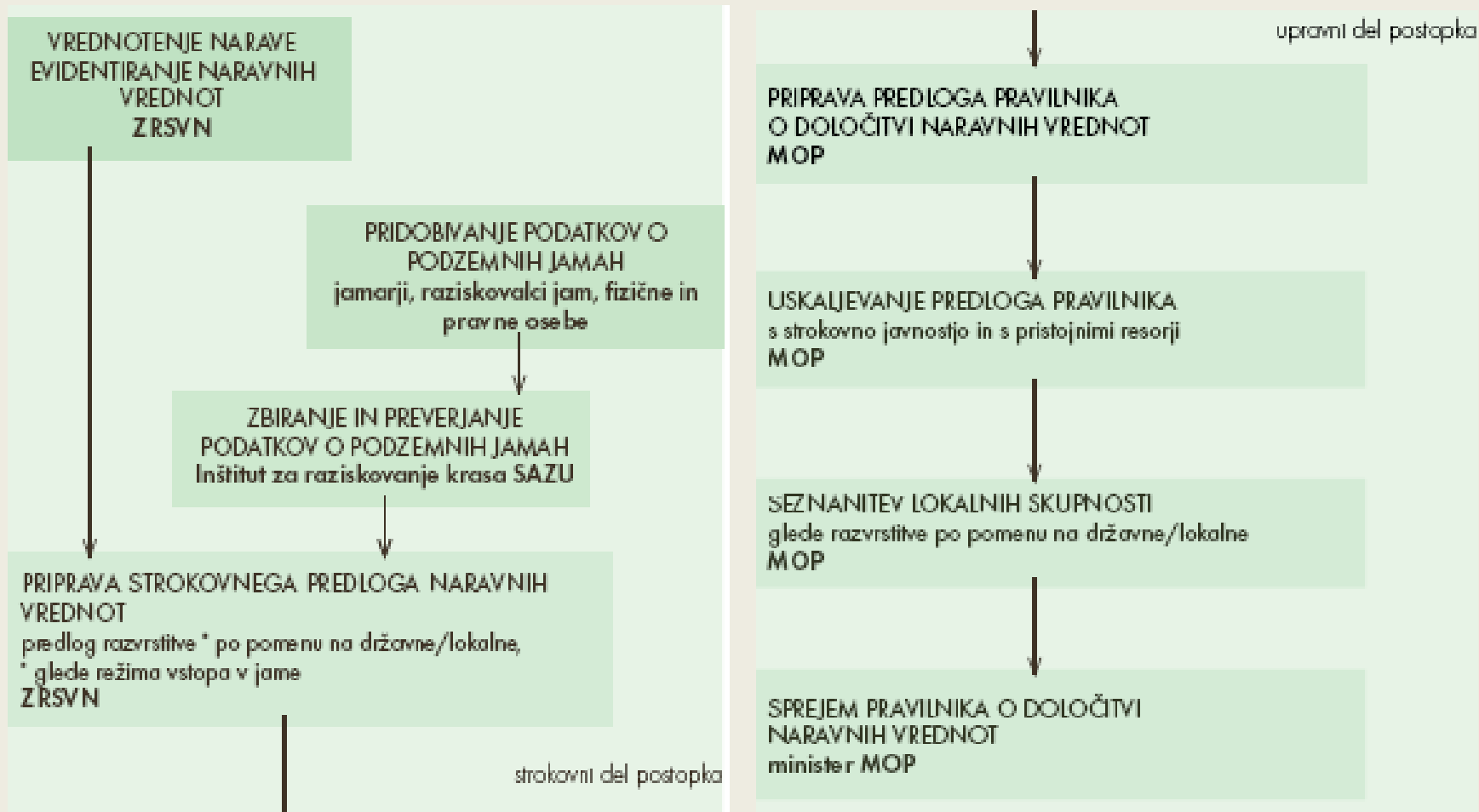
EKOSISTEMSKA, ZOOLOŠKA, BOTANIČNA NARAVNA VREDNOTA

DREVESNA, OBLIKOVANA NARAVNA VREDNOTA

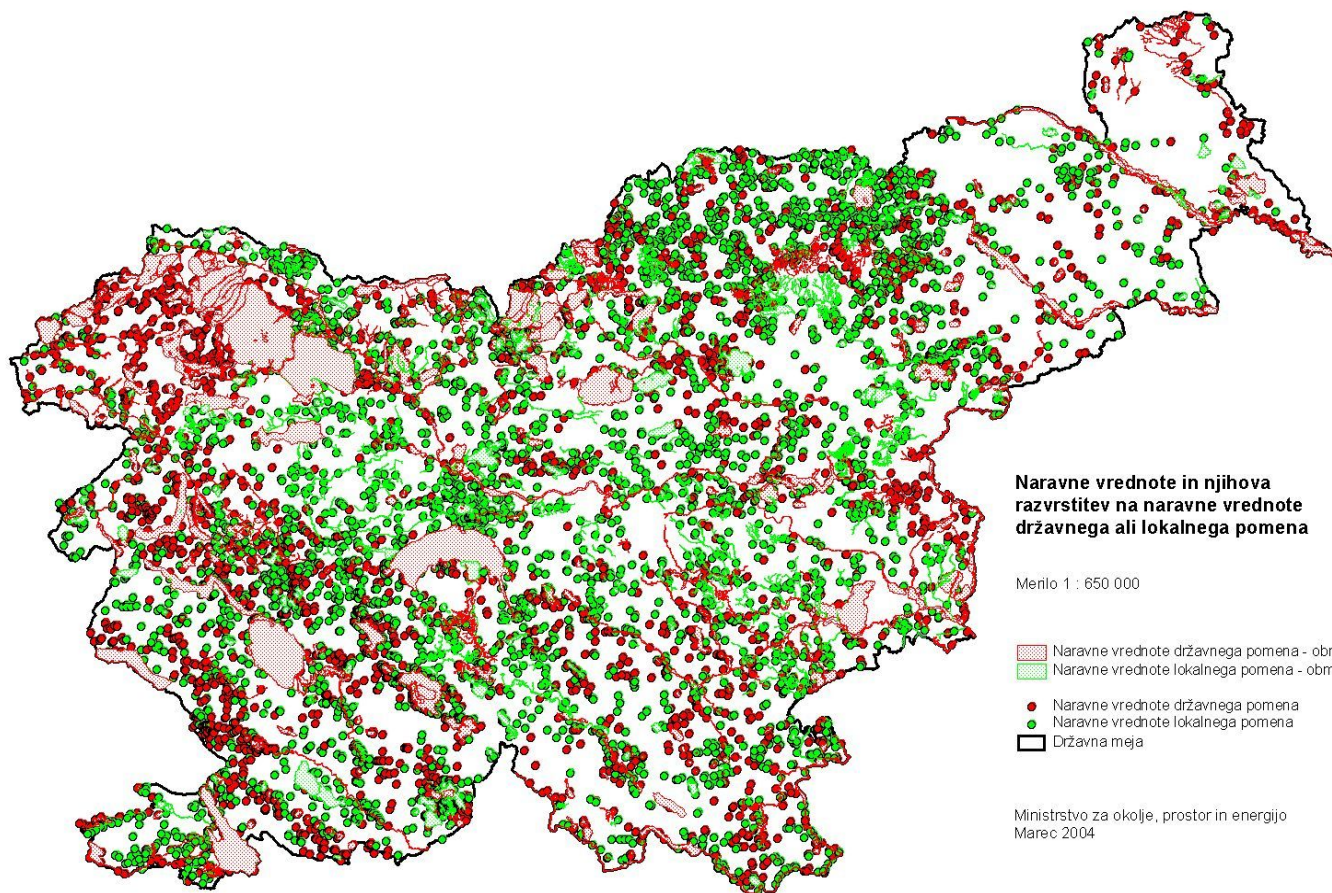
POSTOPEK DOLOČITVE NARAVNIH VREDNOT

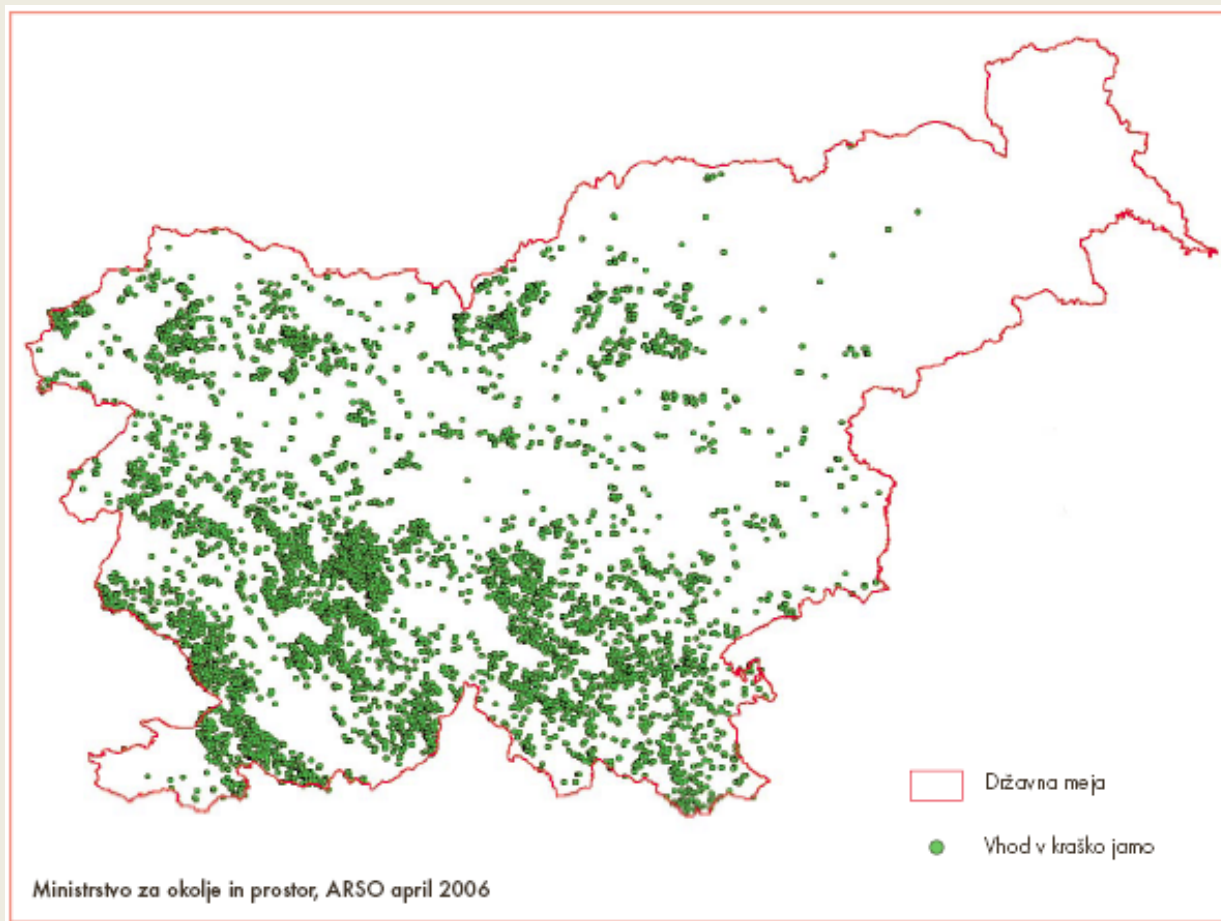
Register naravnih vrednot - ATLAS OKOLJA

NARAVNE VREDNOTE – DRŽAVNEGA IN LOKALNEGA POMENA

ca 6000 naravnih vrednot:
ca 1/3 državnega pomena, ca 2/3 lokalnega pomena

PODZEMNE GEOMORFOLOŠKE NARAVNE VREDNOTE – PODZEMNE JAME

14.695 podzemnih jam

- 6 zaprtih jam
- ca. 291 odprtih jam z nadzorovanim vstopom
- ostale jame - jame s prostim vstopom

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT – PREDPISI

**ZAKON O OHRANJANJU
NARAVE** (1999 in spr.)

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004
in spr.)

**UREDBA O ZVRSTEH
NARAVNIH VREDNOT** (2002 in
spr.)

**PRAVILNIK O DOLOČITVI IN VARSTVU
NARAVNIH VREDNOT** (2004 in spr.)

ATLAS OKOLJA

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT – ZAKON O OHRANJANJU NARAVE (ZON)

ZON (1999 in spremembe):

- pojem naravne vrednote in načela varstva,
- način pridobitve statusa naravne vrednote,
- vsebino in način vodenja registra naravnih vrednot,
- **splošni varstveni režim,**
- **varstven režim za minerale in fosile,**
- pravila ogledovanja in obiskovanja naravnih vrednot, pravila rabe naravnih vrednot,
- ukrepe varstva naravnih vrednot;

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT – ZAKON O OHRANJANJU NARAVE (ZON)

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

- **Nihče ne sme z naravnimi vrednotami ravnati tako, da ogrozi njihov obstoj.** (40. člen)
- Naravna vrednota se sme ogledovati in obiskovati na način, ki ne ogroža obstoja naravne vrednote in izvajanja varstva. (41. člen)
- Ministrstvo dovoli ureditev naravne vrednote za ogledovanje in obiskovanje. (42. člen)
- Za rabo naravne vrednote, ki je v lasti države ali lokalne skupnosti, se podeli koncesija. (43. člen)

ZAVAROVANJE NARAVNE VREDNOTE

varstveni režim

ZON: PREKRŠKI

160. člen (hujši prekrški)

5. če ravna z naravno vrednoto tako, da ogrozi njen obstoj (drugi odstavek 40. člena).

160.a člen (prekrški)

- 17. če brez koncesije rabi naravno vrednoto (prvi odstavek 43. člena);
- 18. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi zavarovane naravne vrednote (drugi odstavek 49. člena);
- 19. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi začasno zavarovane naravne vrednote (tretji odstavek 50. člena);
- 28. -32. če izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja, naravovarstvenega soglasja ali v nasprotju z njima (104. in 105. člen);

161.člen (lažji prekrški)

če uredi naravno vrednoto za ogledovanje in obiskovanje brez dovoljenja (prvi odstavek 42. člena);

KAZENSKI ZAKONIK

Poškodovanje, odstranitev ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote

219. člen

(1) Kdor protipravno poškoduje, odstrani ali uniči stvar, ki je posebnega kulturnega pomena, naravno vrednoto ali drugo zavarovano naravno bogastvo ali stvar, ki je javna dobrina, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če je poškodovana ali uničena stvar kulturni spomenik ali naravna vrednota velikega ali izjemnega pomena za Republiko Slovenijo ali če je povzročena škoda velika, se storilec kaznuje z zaporom do osmih let.

Protipravno zavzetje nepremičnine, ki je določeno za naravno vrednoto

Tatvina naravne vrednote

Nedovoljena posest in promet s stvarmi, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT

UREDBA O ZVRSTEH NARAVNIH VREDNOT (2002 in spr.)

- zvrsti naravnih vrednot,
- merila za razvrščanje naravnih vrednot po pomenu na naravne vrednote državnega in naravne vrednote lokalnega pomena,
- splošne varstvene in razvojne USMERITVE,
- način vključevanja varstvenih in razvojnih usmeritev v načrte rabe naravnih dobrin in akte urejanja prostora;

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT

PRAVILNIK O DOLOČITVI IN VARSTVU NARAVNIH VREDNOT (2004 in spr.)

- **določi naravne vrednote** in jih razvrsti po pomenu **na naravne vrednote državnega in lokalnega pomena** ter opredeli po zvrsteh,
- minerale in fosile, ki so naravna vrednota,
- podrobnejše varstvene in razvojne USMERITVE,
- dostopnost podatkov o naravnih vrednotah javnosti,
- možnost za omejitev ogledovanja in obiskovanja naravnih vrednot;

/Varstveni režim

Prepoved ali omejitev obiskovanja in ogledovanja naravne vrednote x/

VARSTVO NARAVNIH VREDNOT DRUGI PREDPISI, UPRAVNI AKTI

Varstveni režim

**ODREDBA O OMEJITVI OBISKOVANJA IN OGLEDOVANJA
NARAVNE VREDNOTE X** na podlagi Zakona o Triglavskem narodnem
parku

Naravna vrednota soteska Vintgar

Naravna vrednota soteska Fratarica

Naravna vrednota soteska Predelica

Izdani upravni akti ob posegih na naravno vrednoto:

naravovarstvena soglasja, dovoljenja za poseg v naravo, gradbena
dovoljenja

ZAKON O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU: PREKRŠKI

64. člen ZTNP (prekrški): 28. ne spoštuje predpisanih omejitev dostopa do delov narodnega parka (drugi odstavek 32. člena);

ZON: PREKRŠKI

160.a člen (prekrški)

28. - 32. če izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja, naravovarstvenega soglasja ali v nasprotju z njima (104. in 105. člen);

PODZEMNE JAME

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004 in spr.)

- pojem podzemna jama kot naravna vrednota,
- **varstvene režime glede vstopanja v jamo in v jami,**
- jamarsko delovanje in druge aktivnosti povezane z jamami,
- rabo jam,
- spremljanje stanja jam;

PODZEMNE JAME

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004 in spr.)

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

VARSTVENI REŽIM:

- glede vstopa v jamo, 17. člen ZVPJ
- v jami, 18. člen ZVPJ

– Za ureditev jame za rabo je treba pridobiti dovoljenje ministrstva.

PODZEMNE JAME

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004 in spr.)

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

VARSTVENI REŽIM:

- glede VSTOPA v jamo

Zaprte jame

VSTOP je prepovedan, razen izjemoma na podlagi dovoljenja ministra

Odprte jame s prostim vstopom

VSTOP je dovoljen vsakomur pod enakimi pogoji

(brez jamarske opreme; lahko le največ z 10 m dolgo dinamično vrvjo in pomožno vrvico za osebno varovanje)

Odprte jame z nadzorovanim vstopom

VSTOP je nadzorovan, v dovoljenem obsegu, kadar je le-ta predpisan

ODKRIVANJE IN RAZISKOVANJE JAM (JAMARSTVO) - VSTOPANJE V JAME DOVOLJENO

Pogoj: jamarska usposobljenost (izobraževanje, izpiti) & **vpis v evidenco jamarjev** pri ministrstvu

PODZEMNE JAME

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004 in spr.)

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

VARSTVENI REŽIM:

- V jami

(1) V jami velja varstveni režim, po katerem je prepovedano:

1. zadrževati se v jami v nasprotju z nameni, dovoljenimi s tem zakonom in predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
2. onesnaževati stene, strop ali tla jame, zrak v jami ali vode, ki tečejo skozi jamo;
3. vrtati v stene, strop ali tla jame;
4. minirati;
5. povzročati hrup, ki presega 45 Leq (dBA);
6. povzročati vibracije;
7. skladiščiti ali odlagati predmete, snovi ali odpadke;
8. kuriti ali kaditi;
9. uporabljati svetila z odprtim plamenom, razen acetilenskih in drugih plinskih svetil;
10. uporabljati vse vrste vozil in plovil z uporabo motorja, razen podvodnih skuterjev na električni pogon zaradi raziskovanja sifonov v zalitih delih jam;
11. uporabljati vse vrste zračnih plovil in letalskih naprav, razen balonov, zaradi izvajanja raznih raziskav;

PODZEMNE JAME

ZAKON O VARSTVU PODZEMNIH JAM (2004 in spr.)

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

VARSTVENI REŽIM:

- V jami

12. postavljati kakršnekoli stalne ali začasne objekte, razen za namene, dovoljene s tem zakonom v predpisanem obsegu;
13. karkoli puščati v jami;
14. filmsko ali video snemati v jami, razen individualnega snemanja za lastne potrebe s pomočjo svetil, ki ne presegajo moči 50W;
15. graditi jamsko infrastrukturo;
16. uničevati, poškodovati ali odstranjevati jamski inventar;
17. odnašati iz jame jamski inventar, ga spravljati v promet ali izvažati;
18. uničevati, poškodovati, nabirati ali odnašati rastline ali njihove dele;
19. loviti, ubijati, prenašati, zastrupljati, zadrževati v ujetništvu v jami ali namerno vznemirjati in odnašati iz jame živali v vseh razvojnih oblikah, ki živijo v jamah, ali se v njih občasno zadržujejo;
20. uničevati, poškodovati, zbirati ali prenašati gnezda in legla živali, ki stalno ali občasno živijo v jamah;
21. preprečevati živalim selitev in rastlinam naravno razširjanje;
22. odkopavati ali prekopavati sedimente, arheološke ali paleontološke plasti ter odnašati, prenašati ali poškodovati paleontološke ali arheološke predmete.

NAJDBA JAME OB IZVAJANJU POSEGOV

ravnanje ob odkritju jame med gradnjo objektov = na način kot ga za najdbe mineralov in fosilov predpisuje ZON

ZVPJ: PREKRŠKI

(1) Z globo od 100.000 do 30,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. vstopi v zaprto jamo brez dovoljenja ministrstva (četrti odstavek 17. člena);
2. v zaprti jami izvaja znanstveno raziskovalno ali arheološko delo v nasprotju z izdanim dovoljenjem (peti odstavek 17. člena);
3. v jami ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom (prvi odstavek 18. člena);
4. gradi, vzdržuje ali uporablja jamsko infrastrukturo ter filmsko ali video snema v nasprotju s predpisanimi pogoji in določenim načinom (1. točka prvega odstavka 19. člena);
5. odkriva in raziskuje jame v nasprotju s predpisanim načinom (2. točka prvega odstavka 19. člena);
6. pri oskrbi s pitno vodo v jami ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja (3. točka prvega odstavka 19. člena);
7. brez dovoljenja ali v nasprotju z dovoljenjem postavi vrata na vhodu v jamo ali del jame (4. točka prvega odstavka 19. člena);

ZVPJ: PREKRŠKI

8. brez dovoljenja ali v nasprotju z dovoljenjem v jami izkopava, jemlje vzorce, nabira rastline ali lovi živali (5. točka prvega odstavka 19. člena);
9. brez soglasja ali v nasprotju z soglasjem deluje v jami (6. točka prvega odstavka 19. člena);
10. brez dovoljenja ali v nasprotju z dovoljenjem snema v jami (7. točka prvega odstavka 19. člena);
11. brez dovoljenja ali v nasprotju z dovoljenjem izvaja v jami reševalno vajo (8. točka prvega odstavka 19. člena);
12. v jami organizira javni shod ali javno prireditev (prvi odstavek 20. člena);
13. brez soglasja ali v nasprotju s soglasjem organizira v jami kulturno prireditev oziroma verski obred (drugi odstavek 20. člena);
14. brez dovoljenja poškoduje ali uniči jamo (tretji odstavek 21. člena);
15. pri odkritju jame med gradnjo objekta ne ravna na predpisan način (prvi odstavek 22. člena);
16. v jami ravna v nasprotju z določili akta o zavarovanju (31. člen);
17. v jami ravna v nasprotju z določili akta o začasnem zavarovanju (prvi odstavek 32. člena);
18. ogleduje odprto jamo v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja (tretji in četrti odstavek 34. člena).

ZVPJ: PREKRŠKI

(1) Z globo od 500.000 do 30,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki po določbah tega zakona nastopa kot koncesionar, če:

1. rabi jamo v nasprotju z določili tega zakona in predpisi s področja ohranjanja narave (drugi odstavek 35. člena);
2. rabi jamo brez podeljene koncesije (prvi odstavek 36. člena);
3. uredi jamo brez ali v nasprotju z dovoljenjem ministrstva (prvi in drugi odstavek 39. člena);
4. obratuje z jamo brez dovoljenja za obratovanje jame (prvi odstavek 41. člena);
5. ne zagotovi vodenja po jami v skladu s tem zakonom (prvi odstavek 42. člena).

ZVPJ: PREKRŠKI

1) Z globo od 500.000 do 30.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki po določbah tega zakona nastopa kot pooblaščenca oseba, če:

1. usposablja ali preverja usposobljenost za samostojno jamarsko delovanje brez pooblastila (prvi in peti odstavek 15. člena);
2. usposablja in preverja usposobljenost za samostojno jamarsko delovanje po programu, ki ni potrjen s strani ministrstva (sedmi odstavek 15. člena);
3. usposablja za jamske vodnike in preverja njihovo usposobljenost brez pooblastila (drugi odstavek 42. člena);
4. usposablja za jamske vodnike po programu, ki ni potrjen s strani ministrstva (drugi odstavek 42. člena).

ZVPJ: PREKRŠKI

1) Z globo od 100.000 do 30,000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki po določbah tega zakona nastopa kot skrbnik jam, če:

1. ne sporoči podatkov o spremljanju stanja jam na predpisan način (drugi odstavek 12. člena);
2. ne izvaja nalog skrbništva v predpisanem obsegu in na predpisan način (prvi odstavek 25. člena);
3. pobira vstopnino v jamo brez potrditve višine s strani ministrstva (tretji odstavek 30. člena).

ZVPJ: PREKRŠKI

Z globo od 50.000 do 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek posameznik, če:

1. odkriva in raziskuje jame brez predpisane usposobljenosti (prvi odstavek 14. člena);
2. ne sporoči rezultatov odkrivanja in raziskovanja jam (prvi odstavek 14. člena);
3. kot tujec odkriva in raziskuje jamo in ni vpisan v zbirko oseb, ki so pridobile potrdila o usposobljenosti za samostojno jamarsko delovanje in jo vodi ministrstvo (četrti odstavek 16. člena).

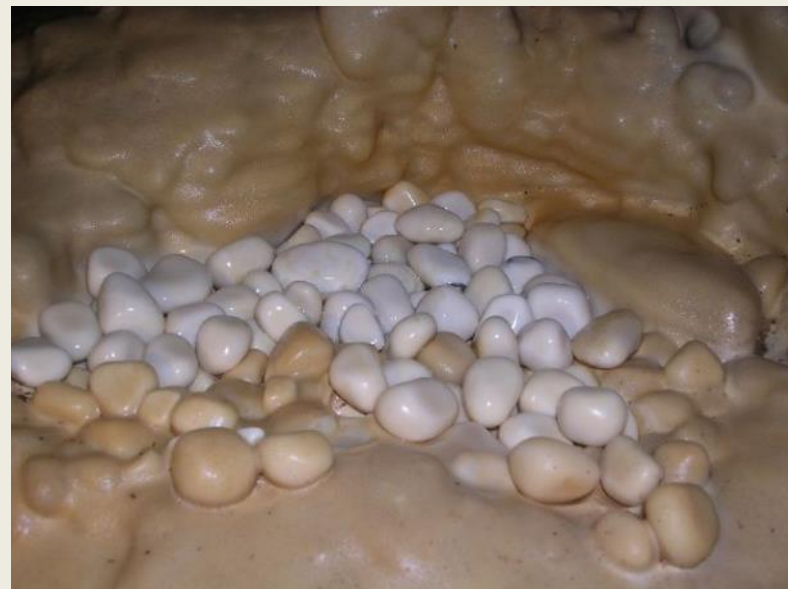
ZVPJ: PREKRŠKI

Z globo od 300.000 do 90,000.000 tolarjev se kaznuje pravna oseba, če:

stori prekršek iz prvega odstavka 49., prvega odstavka 50., prvega odstavka 51. in prvega odstavka 52. člena tega zakona in ima ta prekršek za posledico nepopravljive poškodbe ali uničenje jame, jamskega inventarja ali jamskega živega sveta.

MINERALI IN FOSILI

na nahajališču ALI
odvzeti iz narave → premične naravne vrednote

IZJEMNI ALI REDKI MINERALI IN FOSILI

= minerali in fosili, ki so po vrsti ali tipu določeni za naravno vrednoto

Fosili

- fosil vretenčarjev /okostje, del okostja, zobje, odtis živali ali njenega dela, sled fosil/
- fosil nevretenčarjev brez trdnega ogrodja /odtis telesa ali sled živali /
- fosil žuželk /odtis telesa ali sled živali /

Minerali

- meteorit /skupek mineralov iz vesolja, najden na Zemlji/
- dravit, wulfenit, melit (velik kristal ali skupek kristalov)

NAJDBA MINERALA ALI FOSILA OB IZVAJANJU POSEGA ALI DEJAVNOSTI (74. člen ZON)

Oseba odgovorna za izvedbo posega ali dejavnosti

NAJDITELJ mora:

1. začasno ustaviti dela →
2. najdbo zaščititi in
3. nemudoma obvestiti ZRSVN

ZRSVN najkasneje v roku 7 dni

- izda **varstvene** usmeritve za nadaljnja ravnanja

izvajanje del se lahko nadaljuje

m/f se zaščiti in ohranja na kraju najdbe

m/f se strokovno odvzame z nahajališča

ZAGOTOVITEV IZVEDBE

STROKOVNI NADZOR

Odvzeti m/f ponudi v hrambo usposobljeni muzejski org.

UGOTOVITEV, DA SO V.U. USTREZNO IZVEDENE

→ DELA SE NADALJUJEJO

ODVZEM MINERALOV IN FOSILOV IZ NARAVE

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

Minerali in fosili brez statusa →

dovoljeno odvzeti iz narave tako, da se pri odvzemu **ne poškodujejo oziroma uničijo**.

Minerali in fosili na nahajališčih, **ki so določena za naravno vrednoto** →

dovoljeno odvzeti iz narave **prostoročno**, brez fizičnega poseganja v kamnino, kot je izkopavanje, lomljenje, odbijanje, vrtanje, drobljenje, rezanje, miniranje ali drugačno poseganje v kamnino. (Izjema z dovoljenjem)

Minerali in fosili na nahajališčih, **ki so zavarovana** →

prepovedano odvezemati iz narave, razen če je z aktom o zavarovanju določeno drugače. (Izjema z dovoljenjem)

(73. člen ZON)

RAVNANJA Z ODVZETIMI MINERALI IN FOSILI IZ NARAVE, KI SO NARAVNE VREDNOTE PO VRSTI ALI TIPU

varstvene usmeritve, **varstveni režimi**, razvojne usmeritve

- dovoljeno odvzeti iz narave tako, da se pri odvzemu **ne poškodujejo oz. uničijo**

NAJDITELJ **mora o najdbi obvestiti ZRSVN** in ga seznaniti o kraju najdbe ter o kraju in načinu hrambe.

Fosil ali mineral lahko hrani sam, če ima ustrezne pogoje, sicer ga mora ponuditi v hrambo muzeju.

Prepovedano dajati v promet!

Prepovedano izvoziti ali iznositi iz države, razen v skladu s predpisi varstva kulturne dediščine!

ZON: PREKRŠKI

160. a člen (prekrški)

22. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so določena za naravno vrednoto, na nedovoljen način (drugi odstavek 73. člena) ali brez dovoljenja ministrstva ali v nasprotju s tem dovoljenjem (tretji odstavek 73. člena);
23. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so zavarovana ali jih odvzame v nasprotju z aktom o zavarovanju (četrti odstavek 73. člena);
24. če daje mineral ali fosil, ki je naravna vrednota, v nedovoljeni promet (četrti odstavek 75. člena);
25. če izvozi ali iznosi mineral ali fosil, ki je naravna vrednota (peti odstavek 75. člena);

ZON: PREKRŠKI

161. člen (lažji prekrški)

14. če začasno ne ustavi del, ne zaščiti najdbe ali o najdbi ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (prvi odstavek 74. člena);
15. če nadaljuje z deli pred izdajo varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (drugi odstavek 74. člena);
16. če ne zagotovi izvedbe varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (peti odstavek 74. člena);
17. če o najdbi minerala ali fosila, ki je naravna vrednota, ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (drugi odstavek 75. člena);
18. če ne hrani minerala ali fosila na ustrezen način oziroma ga, če ustrezne hrambe ne more zagotoviti, ne ponudi v hrambo strokovno usposobljeni organizaciji (tretji odstavek 75. člena).